

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

A. Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens **dictator** est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum **civitati** nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

.

B. Quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe **interroganti**, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit». Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebātur; tum se dolōri dabat et paulo post siccis oculis redībat.

.

Γ. Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine. Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitote **decerptam** esse Carthagine. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consultūrum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis.

.

Δ. meliōra enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae **dura** et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim viēta et mollia, non matūra mox fiunt sed putria».

.....

E. Tu hominem investiga, quaeso, summāque diligentia vel **Romam** mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto **dolore** Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

.....

ΣΤ. Tandem corvus salutatiōnem didicit et sutor, cupidus pecuniae, eum Caesari attulit. Audītā salutatiōne Caesar dixit: «Domi satis salutatiōnum talium audio». Tum vēnit corvo in mentem verbōrum **domini** sui: «Oleum et operam perdiidi».

.....

Z. Et si habet Asia suspiciōnem quandam luxuriae, Murēnam **laudāre** debēmus, quod Asiam vidit sed in Asiā continenter vixit. Quam ob rem accusatōres non Asiae nomen Murēnae obiecērunt, ex quā laus **familiae**, memoria generi, honos et gloria nomini constitūta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asiā susceptum aut ex Asiā deportātum.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τα **A, Γ, E, ΣΤ** αποσπάσματα.

/40

2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά:

- **iure**: τη δοτική και την αιτιατική ενικού αριθμού
- **civitati**: τη γενική ενικού και την αφαιρετική πληθυντικού
- **hominem**: την αφαιρετική ενικού και τη γενική πληθυντικού
- **scelus**: τη δοτική ενικού και την ονομαστική πληθυντικού

- **recuperatio:** την αιτιατική και την αφαιρετική ενικού
- **generi:** την ονομαστική ενικού & αιτιατική πληθυντικού
- **mentem:** τη γενική πληθυντικού & αιτιατική πληθυντικού
- **absens:** την αφαιρετική ενικού & γενική πληθυντικού
- **aurum omne:** την αφαιρετική ενικού & ονομαστική πληθυντικού
- **filium:** τη γενική ενικού & κλητική ενικού

/10

3. α) Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες

- **is:** τη γενική ενικού και την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο γένος που βρίσκεται
- **illa:** την αιτιατική ενικού και τη γενική πληθυντικού αριθμού του ουδετέρου
- **qui:** τη γενική ενικού & την ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους.
- **quodam:** ονομαστική ενικού & δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.
- **nihil:** γενική ενικού & ονομαστική πληθυντικού στο γένος που βρίσκεται.

/5

β) **gratius** (απόσπασμα Ε):

- Να γράψετε και τους άλλους βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, πτώση και αριθμό.
- Να κλιθεί το επίθετο στις πλάγιες πτώσεις και των δύο αριθμών στο βαθμό και στο γένος που δίνεται.
- **recentem**(απόσπασμα Γ): να γράψετε τα παραθετικά του επιθέτου στο γένος που βρίσκεται στην αφαιρετική ενικού

- **meliōra**(απόσπασμα Δ): να γράψετε τα παραθετικά του επιθέτου στο γένος, αριθμό & πτώση που βρίσκεται και στη συνέχεια τα παραθετικά του επιρρήματος.
- **summā**(απόσπασμα Ε): να γράψετε τα παραθετικά του επιθέτου στο ίδιο γένος στη γενική πληθυντικού.

/10

4. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

- **recepit**: το β' ενικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται
- **dedit**: το γ' πληθυντικό πρόσωπο Οριστικής Ενεστώτα στην ίδια φωνή
- **dicitur**: το ίδιο πρόσωπο της Οριστικής Μέλλοντα και Υποτακτικής Ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται
- **rediit**: το α' ενικό πρόσωπο της Οριστικής Παρατατικού στην ίδια φωνή
- **attulit**: το β' ενικό πρόσωπο Οριστικής Ενεστώτα και στις δύο φωνές
- **mitte**: τα απαρέμφατα Ενεστώτα και Μέλλοντα στην Παθητική φωνή
- **deduc**: το β' πληθυντικό πρόσωπο Προστακτικής Ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται
- **noli**: το β' πληθυντικό πρόσωπο Οριστικής Ενεστώτα και το β' ενικό πρόσωπο Υποτακτικής Παρακειμένου
- **nascuntur**: το γ' πληθυντικό Υποτακτικής Μέλλοντα & το απαρέμφατο Μέλλοντα
- **respondemat**: το β' ενικό Οριστικής Μέλλοντα & το α' πληθυντικό Υποτακτικής Υπερσυντελικού στην Παθητική Φωνή

/10

5. α) **dictator, civitati, interroganti, decerptam esse, dura, Romam, dolore, domini, familiae, laudāre:**

Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις παραπάνω λέξεις

/5

β) **Noli spectare - nolite confidere - Neminem credideritis:** Να

εκφράσετε την απαγόρευση με άλλο τρόπο

/3

6. α) **«ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi»:**

Να εντοπίσετε τον α' και το β' όρο σύγκρισης και να δώσετε το β' όρο με ισοδύναμη έκφραση

/2

β) **« cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent »**

«Cum omnes recentem esse dixissent»:

Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων(μονάδες 2), τον τρόπο εισαγωγής τους(μονάδες 1) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς τους(μονάδες 2)

/5

γ) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

- **Quod illic appensum civitati nomen dedit**
- **Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine.**

/4

δ) **«quod illic aurum pensatum est»**

«lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent»

«quod Asiam vidit»

Να μετατρέψετε σε μετοχές τις παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις.

/3

ε) **«Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine»**

Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, αφού την εξαρτήσετε από τη φράση **«Cato dixit»**

/3

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ (XXI – XXX)

1. Μεταφράσεις:

Α. Τότε ο Κάμιλλος, ο οποίος για πολύ καιρό είχε παραμείνει εξόριστος κοντά στην Αρδέα εξαιτίας της λείας από τους Βήιους, που δεν είχε μοιραστεί ακριβοδίκαια (γιατί δεν την είχε μοιράσει ακριβοδίκαια τη λεία από τους Βήιους), αν και ήταν απών, εκλέχτηκε δικτάτορας· αυτός ακολούθησε τους Γαλάτες που ήδη έφευγαν· αφού τους εξολόθρευσε, πήρε πίσω όλο το χρυσάφι. Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομα (του) στην πόλη: δηλαδή ονομάζεται Πίσανρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Μετά απ' αυτή την πράξη (ο Κάμιλλος) επέστρεψε στην εξορία, απ' όπου όμως επέστρεψε αφού τον παρακάλεσαν.

Γ. Ο Κάτωνας έφερε κάποια μέρα στη βουλή (Σύγκλητο) (ένα) σύκο πρώιμο από την Καρχηδόνα. Όταν όλοι απάντησαν ότι είναι(ήταν) φρέσκο, είπε «Κι όμως μάθετε πως κόπηκε πριν τρεις μέρες στην Καρχηδόνα. Στις δυνάμεις της πόλης(της Ρώμης) μην έχετε εμπιστοσύνη. Την αυτοπεποίθηση, που είναι υπερβολική σε σας, να αποβάλετε(διώξτε). Κανένας μην πιστέψετε ότι θα ενδιαφερθεί για την πατρίδα, αν δεν (τη) φροντίσετε εσείς οι ίδιοι γι' αυτήν.

Ε. Εσύ θα αναζητήσεις(αναζητήσε) τα ίχνη του ανθρώπου, (σε) παρακαλώ, και με πάρα πολύ μεγάλη φροντίδα, είτε να τον στείλεις(στείλε τον) στη Ρώμη, είτε επιστρέφοντας από την Έφεσο να τον φέρεις(φέρ' τον) μαζί σου. Μην σε απασχολήσει πόσο αξίζει(κοστίζει) ο άνθρωπος. Γιατί μικρή αξία έχει(μικρής αξίας είναι), όποιος είναι τέτοιος μασκαράς(τόσο τιποτένιος). Αλλά, εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, τόσο (πολύ) οργίστηκε ο Αίσωπος, ώστε τίποτα να μην μπορεί να είναι πιο ευχάριστο γι' αυτόν(τίποτε δε θα τον ευχαριστούσε πιο πολύ) από την επανάκτηση του δραπετή.

ΣΤ. Επιτέλους ο κόρακας έμαθε το χαιρετισμό και ο παπουτσής, που επιθυμούσε τα χρήματα(θέλοντας να κερδίσει χρήματα), τον έφερε στον Καίσαρα. Όταν άκουσε το χαιρετισμό ο Καίσαρας είπε: «Στο σπίτι ακούω αρκετούς τέτοιους χαιρετισμούς». Τότε ήρθαν στο νου του κόρακα τα λόγια του κυρίου του: «Πάει χαμένο το λάδι και ο κόπος μου(Κρίμα στον κόπο μου)».

2. iuri – ius

civitatis – civitatibus

homine – hominum

sceleri – scelera

recuperationem – recuperatione

genus – genera

mentium – mentes (-is)

absente – absentium

auro omni – δε σχηματίζει πληθ. αριθμό

fili (-i) – fili

3. α) eius – eos

illud – illorum

cuius – quae

quaedam – quibusdam

nullius rei – nullae res

β) gratum – gratius – gratissimum

gratioris	gratiorum
gratiori	gratioribus
gratius	gratiora
gratiore	gratioribus

recenti – recentiore - recentissimā

bona – meliora – optima

bene – melius – optime

superarum – superiorum – supremarum/ summarum

4. reciperes

dant

dicetur – dicatur

redibam

affers – afferris

mitti – missum iri

deducite

non vultis – nolueris

nascitura sint – nascitura esse

respondeberis – responsi, -ae, -a essemus

5. α) dictator → κατηγορούμενο μέσω του factus est στο Camillus

civitati → έμμεσο αντικείμενο του ρήματος dedit

interroganti → επιθετική/ αναφορική μετοχή με Υποκ το marito

decerptam esse → ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα

scitote, Υποκ το ficum (ετεροπροσωπία)

dura → κατηγορούμενο μέσω του nascuntur στο quae

Romam → απρόθετη αιτιατική που δηλώνει την κατεύθυνση σε τόπο και αναφέρεται στο ρήμα mitte

dolore → αφαιρετική οργανική του μέσου στο adfectus est

domini → γενική υποκειμενική στο verborum

familiae → δοτική προσωπική χαριστική από το constituta est

laudare → τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του debemus, Υποκ το nos (ταυτοπροσωπία)

β) ne spectaveris – ne confisi sitis – nolite credere

6. α) α' όρος → nihil

β' όρος → quam recuperatio → recuperatione

β) 1) δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που εισάγεται με τον ιστορικό ή δηγηματικό σύνδεσμο cum, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση ανάμεσα στη δευτερεύουσα και την κύρια πρόταση και δημιουργεί μια σχέση αιτίου & αιτιατού ανάμεσά τους. Εκφέρεται με υποτακτική Παρατατικού(vincerent), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου(egrediebatur) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο egrediebatur

2) δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που εισάγεται με τον ιστορικό ή διηγηματικό σύνδεσμο *cum*, ο οποίος υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση ανάμεσα στη δευτερεύουσα και την κύρια πρόταση και δημιουργεί μια σχέση αιτίου & αιτιατού ανάμεσά τους. Εκφέρεται με υποτακτική Υπερσυντελικού(*dixissent*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου(*inquit*) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *inquit*

γ) *a quo illic appenso civitati nomen datum est*

ficus praecox ex Carthagine allata est quodam die in curiam a Catone

δ) *Caesar, cum salutationem audivisset, dixit*

ε) *auro pensato illic*

lacrimis suis, diu cohibitis, vincentibus

Asiā visā

στ) *Cato dixit se quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine attulisse*